

**ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ
ПРИ МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ**

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ
ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МС
Изх № 02-2203/0804/14

**ДО
Г-Н ТУНЧЕР КЪРДЖАЛИЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА
И ЖАЛБИТЕ НА ГРАЖДАНИТЕ**

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КЪРДЖАЛИЕВ,

Приложено Ви изпращам предложения за изменение и допълнение на Закон за изменение и допълнение на Закон за убежището и бежанците, внесен в Народното събрание на 19 ноември 2013 година. Предложенията са изготвени от междуведомствена експертна работна група за създаване на Национална програма за интеграция на бежанците в Република България.

**НИКОЛАЙ ЧИРПАНИЕВ, д-р
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ДЪРЖАВНАТА АГЕНЦИЯ
ЗА БЕЖАНЦИТЕ ПРИ МС**

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОН ЗА УБЕЖИЩЕТО И БЕЖАНЦИТЕ

1. Да се създаде §15а със следното съдържание:

В чл. 25 се правят следните изменения и допълнения:

1. Навсякъде думата „закрила“ се заменя с думите „международна закрила“.

2. В ал. 1 думите „се назначава настойник, съответно попечител, при условията и по реда на Семейния кодекс“ се заменят с „кмета на общината или упълномощено от него длъжностно лице назначава представител от структурата на общинска администрация“ (извън случаите при настаняване в дом).

3. Създава се ал. 2:

„(2) Когато малолетен или непълнолетен чужденец, търсещ или получил международна закрила, е придружен от пълнолетно лице, което отговаря за него по силата на закон или обичай, това пълнолетно лице се назначава от органа по ал. 1 за негов представител.“

4. Създава се ал. 3:

„(3) Представителят на малолетния или непълнолетния чужденец, търсещ или получил закрила, има следните правомощия в производствата по този закон до навършване пълнолетие на лицето:

1. да се грижи за правните му интереси в производствата по предоставяне на международна закрила до тяхното приключване с влязло в сила решение;

2. да го представлява пред всички административни органи, в това число социални, здравни, образователни и други институции в Република България с оглед защита на най-добрия интерес на детето;

3. да изпълнява ролята на процесуален представител във всички производства пред административните органи;

4. да предприема действия за осигуряване на правна помощ.

5. Досегашната ал. 3 става ал. 4.

6. Алинея 5 се отменя.

Мотиви

Предложението е да се запази и разшири дейността свързана с назначаването на настойник/попечител по реда на Семейния кодекс, като се създадат реални условия за прилагането ѝ на практика. Към Органа към настойничество и попечителство в общината могат да бъдат назначени лица, които да изпълняват функциите на настойник / попечител (представител) на непридружените деца, търсещи или получили закрила в страната;

Кметът на съответната община освен *орган по настойничество и попечителство* е и *орган за закрила на детето*, който осигурява прилагането на държавната политика за закрила на детето в общината и координира дейностите по закрила на детето на местно ниво. Освен кметовете на общините, Законът за закрила на детето

определя отговорностите и задълженията на останалите органи за закрила (председателят на Държавна агенция за закрила на детето, дирекции „Социално подпомагане“, министъра на труда и социалната политика, министъра на вътрешните работи, министъра на образованието и науката, министъра на правосъдието, министъра на външните работи, министъра на културата и министъра на здравеопазването). Органите по закрила на детето разработват и участват в провеждането на държавната политика в областта на закрилата на детето. Кметът на общината управлява и социалните услуги на територията на съответната община, които са делегирани от държавата дейности. На подчинение и управление на Кмета са и учебните, здравни и други заведения в общината. Ето защо представителството на непридружените деца-чужди граждани, търсеци или получили закрила, може да бъде поето от служителите към общинските администрации;

Във всяка община е създадена и функционира *Комисия за детето*, в чиито състав са включени представители на ангажираните институции по закрила на детето. Комисията е обединяващо и координиращо звено на политиките на всички деца на територията на общината и формира и осигурява осъществяването на местната политика по закрила на детето. Към Комисията за детето също може да се помисли за създаване на звено, което приоритетно да поеме представителството на децата от разглежданата целева група. В новосъздадената дирекция „Социална дейност и адаптация“ към ДАБ е описана функция за съдействие при назначаване на настойник/попечител, както и за настаняването на децата в специализирани заведения.

2. Да се създаде §27а, с който се създавана нов чл. 37а:

„Чл. 37а (1) Чужденците с предоставено убежище или международна закрила в Република България сключват споразумение за интеграция, с което се уреждат правата и задълженията на страните за изпълнението на заложените в споразумението цели.

(2) Условието и реда за сключване, изменение и прекратяване действието на споразумението по ал. 1 се уреждат с постановление на Министерския съвет.

Мотиви

Практиката в редица страни-членки на ЕС е държавата да сключва споразумение/договор за интеграция, с лицата, на които е предоставена международна закрила. В някои страни този договор е задължителен /например Австрия, Франция и др./ В България до момента също има доброволно сключване на подобен договор, изготвян от Държавната агенция за бежанците, чрез който чужденецът участва в Националната програма за интеграция на бежанците, срещу задължителното участие в курсовете по български език и социална ориентация, културна адаптация и професионална квалификация и преквалификация в съответното населено място, където е неговата адресна регистрация. В този договор се уреждат правата и задълженията на чужденеца, както и на държавата в лицето на съответните институции, с цел улесняване на интеграцията на чужденеца в българското общество.

Основанието за включването на текст в Закона за убежището и бежанците е важноста, която се отдава на този взаимен ангажимент, който от една страна се основава на принципа на доброволност /все още не е задължително условие/, но с който ще бъде направена диференциация по отношение на чужденците, които са мотивирани да останат в България и за които държавата ще се погрижи, предлагайки пълния пакет от интеграционни мерки, и тези, които нямат намерение за дългосрочен престой в

България и на които може да се предложат само някои мерки. С постановление на Министерския съвет ще бъдат разписани функциите на отделните институции в интеграционния процес, както и условията и реда за сключване, изменение и прекратяване действието на споразумението. Моделът на споразумение за интеграция ще бъде приложен към акта на Министерския съвет.

3. Да се създаде параграф в Преходните и заключителни разпоредби на Закона за убежището и бежанците:

§... В Закона за народната просвета в допълнителните разпоредби се създава § 46:

„§46. (1) За малолетните и непълнолетните чужденци, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка, както и за малолетните и непълнолетните чужденци в задължителна училищна възраст, търсеци или получили международна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците, се осигурява безплатно обучение в държавните и общинските училища в Република България.

(2) Лицата по ал. 1, които не могат да представят документ, удостоверяващ завършена подготвителна група/подготвителен клас, завършен клас или степен на образование, се приемат за обучение в съответния клас, съобразно възрастта на лицето.

(3) Обучението се провежда в училища, определени от началниците на регионалните инспекторати по образованието.

(4) В училищата, в които се обучават лицата по ал. 1, се осигурява допълнително, интензивно обучение по български език и допълнително обучение по образователни направления от учебната програма за задължителна подготвителна група/подготвителен клас и по учебни предмети от задължителната подготовка от училищния учебен план.

(5) Необходимите средства за провеждане на обучението по ал. 4 се планират по централния бюджет. Същите се предоставят по бюджетните взаимоотношения на първостепенните разпоредители с бюджет, финансиращи училищата по ал. 3, по предложение на министъра на образованието и науката.

Мотиви

Нормативната уредба, регламентираща достъпа до образование, съществува на отпаднало основание (Наредба № 3 от 27 юли 2000 г. е издадена на основание чл. 25, т. 5 от Закона за бежанците, отменен с влизането в сила на Закона за убежището и бежанците). Във връзка с това са необходими своевременни нормативни промени, които да регламентират достъпа на деца, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка, както и на деца в задължителна училищна възраст, до държавните и общинските училища в Република България, осигуряването на допълнително, интензивно обучение по български език и обезпечаването на съпътстващото обучение допълнителна подготовка по учебни предмети, съобразно нуждите на всяко дете, чрез промени в: Закона за убежището и бежанците; Закона за народната просвета.

Направени са предложения за изменение и допълнение на Закона за народната просвета (ЗНП), регламентиращи образованието и обучението на деца, търсеци или получили международна закрила. Направените промени се отнасят до:

- осигуряване на безплатно обучение за деца, подлежащи на задължителна предучилищна подготовка, както и за деца в задължителна училищна възраст, търсеци или получили международна закрила в държавните и общинските училища.

- регламентиране на осигуряването на допълнително, интензивно обучение по български език и по учебни предмети от задължителната подготовка на място в самото училище.

Осигуряването на непосредствен достъп до образователната система, чрез записването на децата, които нямат документ за завършен клас или степен на образование, в училище в съответен клас, съобразно възрастта на детето, ще способства за постигането на успешна образователна интеграция и социална адаптация на децата, търсеци или получили международна закрила, което ще им позволи да продължат своето обучение и успешно да завършат клас, етап и степен на образование, както и да придобият професионална квалификация, с оглед бъдеща реализация на пазара на труда.

4. Да се създаде § 75 в Преходните и заключителни разпоредби на Закона за убежището и бежанците:

„§ 75. В Закона за здравето се създава чл. 63а:

„Чл. 63а. (1) В случай на кризисна ситуация, включително масово навлизане на чужденци, търсеци закрила на територията на Република България и възникване на риск за общественото здраве, министърът на здравеопазването може да разпoredи мерки и дейности за опазване на общественото здраве, различни от мерките и дейностите по този раздел.

(2) Мерките и дейностите по ал. 1 се координират на национално ниво от главния държавен здравен инспектор, извършват се от регионалните здравни инспекции, на чиято територия е възникнала кризисната ситуация и се финансират от държавния бюджет.“

Мотиви

Предложението е продиктувано от срещнатите практически затруднения, необходимостта от въвеждане на извънредни и допълнителни мерки, както и от посочване на отговорностите на регионално и национално ниво при обслужване на бежанци в разкритите центрове за настаняване от различен тип. Съществуването на такава разпоредба в Закона за здравето ще създаде възможност за по-оперативно и ефективно прилагане на мерки, свързани с опазването на страната от внос на заразни болести, предотвратяване възникването на епидемични взривове и епидемии и поддържане на висок имунизационен обхват.